

Книга і комп'ютер в інформаційному суспільстві: сучасне і минуле

Мета: в ході спілкування з учнями познайомитись із сучасними джерелами інформації та історією їх виникнення. З'ясувати, яке джерело вибирають діти. Довести, що всі джерела інформації мають великий вплив на розвиток суспільства.

Випереджувальні завдання: групова діяльність.

Група «науковці» – підготувати повідомлення про історію створення книги та комп'ютера.

Група «фольклористи» - підготувати прислів'я та приказки про книгу.

Група «літературознавці» - підготувати вислови видатних людей про книгу.

Група «мовознавці» - із тлумачного словника значення слова «інформація».

Хід заняття

✚ I. Організаційний момент.

✚ II. Основний зміст заняття.

1. Розповідь з елементами бесіди

Нам пощастило жити в час небувалого злету науково-технічного прогресу, жити в столітті інформації. Що ми розуміємо під словом «інформація»? (Повідомлення групи «мовознавців».)

Інформація - це повідомлення про стан справ, становище чого-небудь. Ми оточені інформацією завжди: коли читаємо книжки, слухаємо радіо, дивимось телевизор, спілкуємось між собою. Запитання, відповіді, прохання, посмішки, рухи - все це є передавання інформації. Взагалі, необхідність висловлювати і передавати інформацію привела до появи мови, писемності, мистецтва; викликала до життя книгодрукування, телебачення, обчислювальну техніку.

Сьогодні ми з вами зібралися, щоб вирішити питання взаємодії людини з джерелами інформації. У це ХХІ століття, століття технологій і комп'ютеризації, ми на багато запитань можемо дати відповіді. Ми знаємо звідки береться молоко, як росте хліб, як називається дерево, що під твоїм вікном росте, і багато чого іншого. Але звідки ми черпаємо ці знання, з яких джерел? (Книга, газети, радіо, телеграф, телебачення, інтернет)

2. Інтерактивна технологія «Рольова гра»

Журналіст бере інтерв'ю у класу:

-Як ви вважаєте, які джерела інформації важливіші?

-Чому?

-Якими джерелами частіше користуєтеся ви?

Науково-технічний прогрес приніс нові засоби спілкування. Разом з ними в суспільстві з'являються нові цінності. Спочатку це була книга, пізніше - друковані періодичні видання, потім - телеграф, радіо, телебачення, і нарешті, інтернет.

Зараз ми послухаємо повідомлення групи «науковці» про історію створення книги та комп'ютера.

3. Інформаційні повідомлення груп.

1. Повідомлення групи «науковці»

1-й учень. Колись на землі не було книжок, бо люди ще не вміли їх робити. «Сторінками» найдавніших книжок було каміння, стіни печер, сокири, вояцькі щити. Згодом люди додумалися писати на глині, яку потім сушили і випалювали на вогні. Та хіба на глиняних сторінках-цеглинках багато напишеш. До того ж, ці книжки були важкі і незручні. Коли, скажімо, якийсь учений збирався в дорогу і брав із собою дві-три «книги», йому потрібен був віз.

З часом люди навчилися робити зручні й легкі книжки — з тонкої козячої або телячої шкіри. Першу таку книжку зробили в стародавньому місті Пергамі — через те папір зі шкіри називали пергаментом. Але ці книжки були дуже дорогі. На виготовлення однієї книжки потрібні були шкури з цілої череди телят. Отож люди шукали з чого можна зробити книги, щоб вони були дешеві й простіші. І знайшли...

2-й учень. У далекій Африці, на берегах повноводної річки Ніл, простяглися нескінченні зарості болотяної рослини — папірусу. Той папірус люди використовували на будівництві. Якось один чоловік лагодив хату. Розірвав стеблину папірусу, витяг волокнисту серцевину, поклав на сонце. Через деякий час він побачив, що на стрічках добре зберігаються сліди від фарби. Отже, на папірусі можна писати!

Відтоді з'явилися книжки, краще сказати, сувої з папірусу. Писати на сухих стеблах папірусу було зручно, але через кілька років такі книги ламалися і розсипалися.

Справжній папір, що на ньому пишуть зараз, навчилися виготовляти дві тисячі років тому. Тоді й почали у багатьох країнах писати книги на папері, саме писати, бо книги тоді були рукописні, а це було довго і дуже важко, одну книгу переписували іноді кілька років.

Минуло ще багато часу, доки з'явилися друковані книжки. «Батьком» книгодрукування вважається німецький майстер Йоганн Гутенберг. Його книги були дешеві та зручні. А винайдений ним спосіб книгодрукування існує й досі. В Україні першу книгу видав книгодрукар І. Федоров у Львові.

Бібліотекар: Згадаймо, як любили і поважали книгу наші предки. Які прислів'я та приказки про книгу ви знаєте?

2. Повідомлення групи «фольклористи»

Прислів'я про книгу

- ✚ Хто багато читає, той багато знає.
- ✚ Книга вчить, як на світі жить.
- ✚ Розум без книг, що птах без крил.
- ✚ Газета для людини, що вікна для хатини.
- ✚ Одна хороша книга краще тисячі скарбів.
- ✚ Книга подібна воді — дорогу проб'є собі.
- ✚ Хліб живить тіло, а книга — розум.
- ✚ В книзі шукай не літери, а думки.
- ✚ Поганий читач по книзі очима водить, а думка у нього стороною ходить.
- ✚ Золото добувають із землі, знання — з книг.
- ✚ В будинку без книги, як без вікон, темно.
- ✚ Будеш книги читати — будеш все знати.
- ✚ Книга — джерело знань.
- ✚ Книга для розуму, що теплий дощик для сходів.
- ✚ Недочитана книга — не до кінця пройдений шлях.
- ✚ Подивись, що він читає, і ти дізнаєшся, хто він.
- ✚ Книжка мовчки все розкаже.
- ✚ З книгою жить — вік не тужить.
- ✚ Читання — найкраще навчання.

- ✚ Читати не думаючи, те саме, що їсти не пережовуючи.
- ✚ Книжка для розуму, що теплий день для посіву.
- ✚ Книги — ключ до знань.
- ✚ Золото добувають із землі, а знання — з книжок.
- ✚ З ручаїв — ріки, з книжок — знання.

3. Повідомлення групи «літературознавці»

Видатні люди про книгу:

- ✚ «Артилерійський снаряд, гуркіт грому і океанський прибій не володіють силою книги, яка лежить на столі» (Джон Рід)
- ✚ «Без книги — в світі — ніч, без книги — темрява навколо...» (В. Гюго)
- ✚ «Серед книг, як і серед людей, можна потрапити в хороше і погане товариство» (Гельвецій)
- ✚ «Люди перестають мислити, коли перестають читати» (Дідро)
- ✚ «Знову ж прочитати вже читану книгу — значить знову побачити старого друга» (Вольтер)
- ✚ «Є книги, які читаються, є книги, які вивчаються терпеливими людьми, є книги, що зберігаються в серці нації» (Л.М. Леонов)
- ✚ «Читання ось краще навчання» (О.С. Пушкін)
- ✚ «Все життя людства послідовно осідало в книзі; племена, люди, держави зникали, а книга залишалася. Вона росла разом з людством, в ній кристалізувалися всі вчення, які потрясли серця, в ній записана та величезна сповідь бурхливого життя людства... яка називається всесвітньою історією. Але в книзі не одне минуле; вона є документом, по якому ми вводимось у володіння теперішнього, у володіння всією сумою істин і зусиль, знайдених стражданнями, облитих іноді кривавим потом, вона — програма майбутнього. Отже, будемо шанувати книгу!» (О. Герцен).

4. Повідомлення групи «науковці»

3-й учень. Комп'ютер з'явився у відповідь на конкретні потреби людства — треба було швидко й багато обчислювати. Механічні пристрої, такі як рахівниці та арифмометри не вирішували проблему. Треба було здійснювати 1000 і 1000000 арифметичних операцій на секунду. Механіка тут безсила. Допомогла електроніка.

Особливу роль у розвитку обчислювальної техніки відіграли роботи відомого англійського вченого Чальза Беббіджа. На початку XIX століття він запропонував ідею заснування машини, яка мала працювати без втручання людини в процес обчислювання, це значить, що машина повинна була рахувати автоматично. І така машина була створена. Але Беббідж мріяв про універсальну машину, на якій можна б було рахувати довільні обчислювальні задачі. Все життя Беббідж присвятив розробці цієї машини. Але повністю розробити машини він не зміг. Рівень розвитку техніки того часу не дозволяв йому до кінця вирішити цю проблему.

4-й учень. У 1937 році болгарин А. Антасов взявся створювати електронно-обчислювальну машину. Одночасно проект великої ренатної машини запропонував співробітник Гарвардського університету в США Г. Айткен. Машина була створена в 1944 році і називалася «Марк-1». Але це була електромеханічна машина, а в 1945 році з'явився перший комп'ютер. Назвали його ENIAC. Він був створений для обчислення балістичних таблиць. Справа в тому, що для влучних вистрілів із гармат потрібно враховувати дуже багато факторів: швидкість вітру, маса, тип снаряда, вид пороху і багато іншого.

У бою часу немає, то для цього, звичайно, користувалися таблицями. Для кожного нового типу гармати потрібні свої таблиці, створювати їх потрібно було роками: цим займалися люди, які були озброєні лише об числівниками і арифмометрами. Це затримувало користування гарматами. Саме для цього і був створений у США перший комп'ютер, відкривший дорогу комп'ютерному віку.

Комп'ютери почали активно заповнювати наше життя після Другої світової війни. До 1960 року в усьому світі використовувалися не більше 7 тисяч комп'ютерів. В 1993 році настав історичний перелом, коли вперше обсяг виробництва персональних комп'ютерів перевищив обсяг виробництва легкових автомобілів і досягнув 35,4 млн. одиниць.

Бібліотекар: Де застосовуються комп'ютери? (Установах, банках, лікарнях, у побуті). Сьогодні світ переживає процес бурхливої інформатизації: стрімко зростає кількість інформації, фантастично розвивається електронно-обчислювальна техніка, що робить інформацію доступною практично кожному. Вчені говорять про «інформаційний вибух», «інформаційну революцію», «інформаційну цивілізацію». Як змінилася книга в наш час?

5. Інтерактивний метод «Прес».

- Як ви гадаєте: у майбутньому залишиться друкована книга чи її замінить комп'ютер?

Підсумок уроку

Анкета

1. Книга чи комп'ютер? Ви надаєте перевагу _____
2. Чи можна бути освіченою людиною, якщо не знаєш комп'ютера? _____
3. Чи можна бути сучасною людиною, якщо не читаєш книги? _____
4. Із якого джерела (книги чи комп'ютера) ви отримуєте основну інформацію і знання? _____